Autoriteit
Consument & Markt

Ons kenmerk: ACM/DE/GTS/RD2016
Zaaknummer: 16.0851.66

Afspraken reguleringsdata 2016/2017 voor Gasunie Transport Services

Publicatie april 2017

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info @acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Autoriteit
Consument & Markt

Inhoud

1 Inleiding 3

1.1 Doelstellingen 3
1.2 Reikwijdte 4
1.3 Informatieverzoek reguleringsdata en accountantscontrole 4
1.4 Opzet en indeling van het IRD 4

2 Algemene grondslagen 6

2.1 Grondslagen financiële verslaggeving 6
2.2 Verdeelsleutels 6
2.3 Activiteiten/taken 7
2.4 Grondslagen voor omrekening van in vreemde valuta luidende bedragen 7
2.5 Inflatie 7
2.6 Interne verrekenprijzen 7
2.7 Foutherstel 8

3 Vaste Activa 9

3.1 Algemeen 9
3.2 Rubricering van vaste activa 11
3.3 Immateriële vaste activa 12
3.4 Materiële vaste activa 12
3.4.1 Inleiding en begripsbepaling 12
3.4.2 Waardering 12
3.4.3 Afschrijvingen 15

4 Kosten en opbrengsten 16

4.1 Algemeen 16
4.2 Kosten 16
4.2.1 Vermogenskosten 16
4.2.2 Afschrijvingen op vaste activa 17
4.2.3 Operationele kosten 17
4.3 Opbrengsten 18
Bijlage 1: Activaklassen en afschrijvingstermijnen 21

Autoriteit Consument & Markt

1 Inleiding

1.1 Doelstellingen

1. De "Afspraken reguleringsdata 2016/2017 voor Gasunie Transport Services" (hierna: ARD) zijn een set van regels en definities betreffende de samenstelling van en toelichting op de reguleringsdata.[1] De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) gebruikt de reguleringsdata bij de voorbereiding en vaststelling van de methodebesluiten, x-factorbesluiten en tarievenbesluiten. De ARD hebben tot doel om gegevens volgens regulatorische grondslagen samen te stellen, zodat deze voor de ACM geschikt zijn om te gebruiken in bovengenoemde reguleringsbesluiten.

2. De netbeheerder GTS[2] is een netbeheerder die in staat is zijn wettelijke taken uit te voeren. Indien in deze ARD of het informatieverzoek reguleringsdata (hierna: IRD) wordt gesproken over 'netbeheerder GTS' wordt deze netbeheerder GTS bedoeld. De financiële gegevens (o.a. kosten, opbrengsten, investeringen) voor netbeheerder GTS worden met behulp van een consolidatiestaat ontleend aan de financiële gegevens van Gasunie Transport Services B.V. (hierna: GTS B.V.) en de financiële gegevens van Gasunie Grid Services B.V. (hierna: GGS B.V.), waarbij teneinde dubbeltellingen te voorkomen eliminaties plaatsvinden voor transacties tussen deze beide vennootschappen. Indien in deze ARD of het informatieverzoek reguleringsdata gerefereerd wordt naar een vennootschap wordt de rechtspersoon vermeld (GTS B.V./GGS B.V.).

3. De regulatorische grondslagen komen overeen met de grondslagen die netbeheerder GTS toepast bij het opmaken van de jaarrekeningen van GTS B.V. en GGS B.V., behoudens enige uitzonderingen. Hierdoor kunnen netbeheerder GTS en de controlerend accountant voor het aanleveren van de reguleringsdata aansluiting maken met de jaarrekeningen van Gasunie Transport Services B.V. en Gasunie Grid Services B.V. en worden de additionele administratieve lasten van netbeheerder GTS en de controlerend accountant beperkt. De ARD beschrijven de afwijkingen ten opzichte van de International Financial Reporting Standards (hierna: IFRS).

4. De ARD hebben tot doel dat de reguleringsdata van netbeheerder GTS over de jaren heen goed meetbaar en vergelijkbaar zijn en dat vooraf duidelijk is op welke wijze de informatie door de ACM wordt opgevraagd.

[1] De term reguleringsdata sluit niet uit dat de ACM in andere informatieverzoeken gegevens en inlichtingen opvraagt die eveneens voor de regulering worden gebruikt

[2] GTS is de afkorting voor Gasunie Transport Services

5. De ARD zijn zodanig opgesteld dat de administratieve last voor netbeheerder GTS zoveel mogelijk is beperkt door in deze ARD werkbare regels en definities op te stellen en daarbij zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande verslaggevingpraktijk van netbeheerder GTS.

6. In het methodebesluit en de tarievenbesluiten beschrijft en beargumenteert de ACM op welke wijze de ACM de door netbeheerder GTS gerealiseerde kosten, opbrengsten, volumes, investeringen en overige relevante gegevens betrekt in de vaststelling van de toegestane inkomsten die de basis vormen voor de tarieven. [3] Uitgaande van de door de ACM in het methodebesluit vastgelegde keuzes, geven deze ARD voorschriften voor de samenstelling en de toelichting van de benodigde informatie.

1.2 Reikwijdte

7. De in deze ARD vastgelegde regels en definities hebben betrekking op alle reguleringsdata die benodigd zijn om de wettelijke taken en bevoegdheden die de ACM heeft in het kader van het voorbereiden en vaststellen van de methodebesluiten, x-factorbesluiten en tarievenbesluiten ten aanzien van netbeheerder GTS te kunnen uitvoeren.

8. Deze ARD zijn in onderlinge afstemming tussen ACM en netbeheerder GTS tot stand gekomen en vervangen de Afspraken Financiële Informatieverzoeken 2013-2016. Deze ARD zijn van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016, tot een volgende versie wordt opgesteld. De invul- en auditinstructie zoals omschreven in het volgende randnummer kan, indien noodzakelijk, aanpassingen op de ARD bevatten.

1.3 Informatieverzoek reguleringsdata en accountantscontrole

9. Jaarlijks vraagt de ACM aan netbeheerder GTS de gegevens als bedoeld in randnummer 6 op. Hiervoor hanteert de ACM een gestandaardiseerd informatieverzoek reguleringsdata. Om te beschikken over voldoende betrouwbare informatie verlangt de ACM een controleverklaring van een onafhankelijke accountant bij de aangeleverde gegevens. Ten behoeve van het invullen en de controle van dit IRD stelt de ACM een gestandaardiseerde invul- en auditinstructie op.

1.4 Opzet en indeling van het IRD

10. Het IRD van netbeheerder GTS geeft inzicht in de materiële vaste activa, de operationele kosten en de omzet/opbrengsten die samenhangen met dan wel voortvloeien uit het uitvoeren van de gereguleerde activiteiten door netbeheerder GTS.

[3] Met toegestane inkomsten wordt hier de totale inkomsten inclusief inkomsten uit tariefcorrecties bedoeld.

11. De in het voorgaande randnummer genoemde grootheden worden, voor zover dat in het IRD gevraagd wordt, inzichtelijk gemaakt voor ieder van de taken van netbeheerder GTS als bedoeld in artikel 10 en 10a van de Gaswet. Het betreft:
    a. de transporttaak;
    b. de balanceringstaak;
    c. de bestaande aansluitingtaak;
    d. de aansluittaak;
    e. de kwaliteitsconversietaak;
    f. de piekleveringstaak; en
    g. de WQA-taak.

12. Het door netbeheerder GTS beantwoorde IRD dient een toelichting te bevatten, waarin de relevante achtergronden en omstandigheden bij de samenstelling van de cijfermatige informatie in het IRD adequaat zijn uiteengezet. Op basis van deze toelichting dient een, ter zake redelijk kundige en geïnformeerde, gebruiker in beginsel de samenstelling van het ingevulde IRD te kunnen doorgronden. Deze toelichting is vormvrij.

13. In de toelichting bij het IRD zet netbeheerder GTS ten minste het volgende uiteen:
    a. de overwegingen van netbeheerder GTS om (met name) activa en kosten wel of niet toe te rekenen aan ieder van de taken/diensten van netbeheerder GTS, voor zover dit niet evident is;
    b. de interne verdeelsleutels en allocatiecriteria die door netbeheerder GTS zijn toegepast bij het (nader) toerekenen van activa, operationele kosten en opbrengsten aan de administratieve entiteit ‘netbeheerder GTS’ en aan de afzonderlijke gereguleerde taken/diensten daarbinnen;[4] en
    c. de belangrijkste veranderingen in (met name) de kosten per taak, met daarbij een adequate beschrijving van de achterliggende ontwikkelingen en omstandigheden ten opzichte van voorgaand jaar.

[4] Deze verdeelsleutels en allocatiecriteria beschrijven de gebruikte methodiek, de aard van de toerekeningseenheden (fte’s, vierkante meters, werkplekken, aantal aansluitingen, et cetera) en de cijfermatige invulling hiervan

Autoriteit Consument & Markt

2 Algemene grondslagen

2.1 Grondslagen financiële verslaggeving

14. Het IRD wordt ingevuld op basis van IFRS, tenzij de in de ARD beschreven uitzonderingen van accountingregels van toepassing zijn. In dat laatste geval worden de accountingregels beschreven in deze ARD gevolgd.

15. Indien de ACM voor een specifiek taakgebied of organisatieonderdeel individuele accountingregels heeft vastgesteld die afwijken van de in dit hoofdstuk beschreven generieke accountingregels, gelden de individuele accountingregels boven de generieke accountingregels.

2.2 Verdeelsleutels

16. Kosten en activa worden in eerste instantie toegerekend aan de taken of activiteiten waarop deze betrekking hebben, op basis van aantoonbare causaliteit (‘rechtsreeks toerekenbare kosten’).[5]

17. Kosten, activa en passiva die niet rechtstreeks toerekenbaar zijn aan taken of activiteiten, worden alsnog toegerekend door toepassing van verdeelsleutels. Hierbij worden de volgende criteria in acht genomen:
    a. De verdeelsleutels die worden toegepast op de kosten dienen zo veel mogelijk de inzet van de onderliggende ‘productiemiddelen’ te reflecteren en niet te zijn ontleend aan bijvoorbeeld de draagkracht van afnemers, de omzet, prijselasticiteit van de vraag, etc. De inzet van een productiemiddel (waaronder arbeid) komt tot uitdrukking in een (aantal) logische kenmerk(en) waarmee dat productiemiddel, en met name de variaties in de inzet daarvan, in de regel wordt c.q. worden geduid (bijvoorbeeld: bestede uren, ruimtegebruik, benutte capaciteit, getransporteerde volumes, netlengte, etc.).
    b. Verdeelsleutels dienen consistent (door de tijd, eenduidig voor verschillende tariefcategorieën, eenduidig voor verschillende toepassingen), afdoende beargumenteerd en toereikend gedocumenteerd te zijn.
    c. De toepassing van verdeelsleutels is transparant. Dit wil zeggen dat duidelijk is welke niet rechtstreeks toerekenbare kosten door middel van verdeelsleutels worden toegerekend, wat de samenstelling (parameters) van de verdeelsleutels is en welke onderliggende waarden zijn gebruikt voor de berekening van de verdeelsleutels.
    d. Bij het IRD worden de verdeelsleutels op hoofdlijnen toegelicht.

[5] In het IRD wordt geen toerekening van activa aan de transporttaak, balanceringstaak, bestaande aansluitingtaak gevraagd. De ACM is voornemens de activa zelf aan deze taken toe te rekenen door toepassing van verdeelsleutels, conform de werkwijze die hierbij voor het x-factorbesluit GTS 2017-2021 is gehanteerd.

18. In alle situaties waar sprake is van een wijziging in de wijze van berekenen en toerekenen van bovenstaande verdeelsleutels, wordt in de toelichting een onderbouwing gegeven over de gevolgen van de wijziging op het onderhavige boekjaar, voor zover de wijzigingen een wezenlijke invloed op de uitkomsten hebben.

2.3 Activiteiten/taken

19. De binnen het gereguleerde domein door netbeheerder GTS uitgevoerde activiteiten (de gereguleerde taken) zijn te onderscheiden in:
    a. activiteiten waarvoor op basis van artikel 82 Gaswet een ex ante tarief wordt vastgesteld[6] (tariefgereguleerd); en
    b. activiteiten waarvoor geen ex ante tarief wordt vastgesteld (niet tariefgereguleerd).

2.4 Grondslagen voor omrekening van in vreemde valuta luidende bedragen

20. De balansposten die worden uitgedrukt in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum, tenzij specifieke posities zijn afgedekt met valutatermijntransacties. Een transactie in vreemde valuta gedurende de verslagperiode wordt in het IRD verwerkt tegen de koers die geldt op de transactiedatum.

2.5 Inflatie

21. Alle financiële gegevens in het IRD worden op nominale basis bepaald, op basis van de accountingregels.

2.6 Interne verrekenprijzen

22. Indien netbeheerder GTS goederen of diensten betrekt van groepsmaatschappijen of gelieerde ondernemingen dienen de financiële transacties die hieruit voorvloeien te worden opgenomen in het IRD op basis van reële prijzen, tarieven en voorwaarden. Hiervan wordt geacht sprake te zijn indien:
    a. netbeheerder GTS de bedoelde goederen of diensten heeft afgenomen tegen dezelfde of vergelijkbare prijzen, tarieven en voorwaarden als die zijn gehanteerd voor andere groepsmaatschappijen of gelieerde ondernemingen;
    b. de omvang van de interne verrekeningen die netbeheerder GTS verantwoordt uit hoofde van de levering van de goederen en/of diensten door groepsmaatschappijen of gelieerde ondernemingen, in verhouding is met de mate waarin netbeheerder GTS de goederen of

[6] Onder ex ante tarieven dienen te worden verstaan tarieven die de ACM in het tarievenbesluit vaststelt of tarieven waarvoor de ACM in de TarievenCode of in het tarievenbesluit kortingen of andere bepalingen heeft vastgesteld die worden toegepast op de door de ACM ex ante vastgestelde tarieven

diensten van de leverende groepsmaatschappij of gelieerde onderneming heeft afgenomen;

c. de prijzen en tarieven die door de leverende groepsmaatschappij of gelieerde ondernemingen aan netbeheerder GTS in rekening zijn gebracht voor de levering van goederen of diensten zijn gebaseerd op de rechtstreeks toerekenbare kosten, eventueel verhoogd met een naar redelijkheid en billijkheid vastgestelde marge die niet wezenlijk uitgaat boven een marge die in het handelsverkeer gebruikelijk is voor desbetreffende goederen of diensten.

2.7 Foutherstel

23. Indien netbeheerder GTS of diens accountant vóór de aanlevering van reguleringsdata over een verslaggevingsperiode materiële[7] of niet-materiële fouten[8] constateert, dan herstelt netbeheerder GTS deze in de reguleringsdata van de betreffende verslaggevingsperiode vóór het aanleveren bij de ACM.

Indien netbeheerder GTS ná het aanleveren van reguleringsdata (achteraf) vaststelt dat sprake is van een materiële of niet-materiële fout in de reguleringsdata die nog niet zijn gebruikt in een x-factor- of tarievenbesluit, dan stelt GTS de ACM onverwijld op de hoogte en levert netbeheerder GTS een complete invulmodule bij de ACM aan met een toelichting op de herstelde materiële of niet materiële fout. Netbeheerder GTS toont daarbij aan dat de correctie juist is. Bij een niet materiële fout behoeft niet nogmaals een controleverklaring van een onafhankelijk accountant te worden verstrekt. Bij een materiële fout in beginsel eveneens niet.

Indien netbeheerder GTS ná het aanleveren van reguleringsdata (achteraf) vaststelt dat sprake is van een materiële fout in eerder ingediende reguleringsdata op basis van de voor dat verslagjaar van toepassing zijnde afspraken voor regels en definities over de reguleringsdata, die zijn gebruikt in een x-factor- of tarievenbesluit[9], dan stelt netbeheerder GTS de ACM onverwijld op de hoogte en levert netbeheerder GTS een complete invulmodule bij de ACM aan met een toelichting op de herstelde materiële fout. Netbeheerder GTS toont daarbij aan dat de correctie juist is, zo nodig op basis van een controleverklaring van een onafhankelijk accountant.

[7] Het begrip materialiteit is gedefinieerd in de invul- en auditinstructie

[8] Schattingswijzigingen zijn geen fouten.

[9] Dit betreft o.a. de vigerende besluiten

3 Vaste Activa

3.1 Algemeen

24. Een actief is een uit gebeurtenissen in het verleden voortgekomen middel, waarover de netbeheerder de zeggenschap uitoefent en waaruit in de toekomst naar verwachting economische voordelen naar de entiteit zullen vloeien.

25. Een actief wordt in de balans opgenomen als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de entiteit zullen vloeien en het actief een kostprijs of waarde heeft waarvan de omvang op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld.

26. Onder activa vallen uitsluitend de activa die worden aangewend voor de uitvoering van de gereguleerde taken van netbeheerder GTS.

27. Ter bepaling van de gestandaardiseerde activawaarde (hierna: GAW) per gereguleerde taak, dient ACM inzicht te hebben in de mutaties in deze GAW, voor zover deze zich gedurende het verslagjaar hebben voorgedaan.[10] Dit zijn:
    a. investeringen gedurende het jaar;
    b. desinvesteringen gedurende het jaar indien sprake is van overdracht van activa aan een andere netbeheerder of aan een deelneming van de N.V. Nederlandse Gasunie[11] ; en
    c. bijzondere waardeverminderingen.

28. Bijzondere waardeverminderingen op regulatorische basis doen zich niet voor, aangezien de GAW de basis vormt voor het bepalen van de hoogte van de tarieven.

29. Desinvesteringen ontstaan wanneer een nog niet volledig afgeschreven actief verwijderd wordt, bijvoorbeeld wanneer een deel van het net gesloopt wordt of buiten gebruik wordt gesteld. Netbeheerder GTS geeft opbrengsten die op enigerlei wijze samenhangen met de desinvestering op. Ingeval van desinvesteringen of bijzondere waardeverminderingen op vaste activa dient in het IRD het oorspronkelijke jaar van verkrijging of vervaardiging van het betreffende actief te worden vermeld.

30. Bij overdracht van activa aan een andere netbeheerder neemt netbeheerder GTS het volgende in de toelichting op:
    a. de aard van de activa;
    b. het moment van de overdracht

[10] De GAW die de ACM hanteert bestaat uit de initiële GAW ultimo 2005 en de mutaties die zich nadien hebben voorgedaan in zowel activa-elementen in de initiële GAW als in investeringen die nadien zijn gedaan.

[11] Dit betreft de waarde die overeenkomt met verkrijging van het betreffende vast actief bij een vennootschap die geen deelneming is van N.V. Nederlandse Gasunie

c. de GAW van het overgedragen actief op het moment van de overdracht (indien bekend);
d. de opbrengsten (overdrachtsprijs en eventuele andere opbrengsten);
e. de resterende afschrijvingstermijn; en
f. de naam van de andere netbeheerder.

31. De correctie voor inflatie, die onderdeel vormt van de GAW, wordt door de ACM berekend en toegepast en om die reden niet in het IRD opgenomen.

32. Herwaarderingen van activa, anders dan eventuele bijzondere waardeverminderingen als bedoeld in randnummer 28, vormen geen onderdeel van de GAW en worden om die reden niet in het IRD opgenomen.

33. Wanneer een vast actief wordt verkregen bij een fusie of overname, vindt vermelding in het IRD plaats tegen de verkrijgingsprijs op het moment van de overname, tenzij het overgenomen actief:
a. reeds door ACM was of wordt betrokken in zijn reguleringsmethoden; of
b. verkregen is van een deelneming van de N.V. Nederlandse Gasunie.[12]

34. Wanneer, zoals beschreven in randnummer 33.a, een vast actief dat reeds door ACM was of wordt betrokken in zijn reguleringsmethoden wordt verkregen bij een fusie of overname vindt vermelding in het IRD plaats tegen de GAW van het betreffende actief die ACM hanteert op het moment van verkrijging. Netbeheerder GTS neemt in de toelichting de volgende informatie op:
a. de aard van de activa;
b. het moment van verkrijging;
c. de GAW van het overgedragen actief op het moment van verkrijging (indien bekend);
d. de verkrijgingsprijs;
e. de resterende afschrijvingstermijn; en
f. de naam van de andere netbeheerder.

35. Wanneer, zoals beschreven in randnummer 33.b, een vast actief wordt verkregen van een deelneming van de N.V. Nederlandse Gasunie vindt vermelding in het IRD plaats tegen de waarde *at arms length*[13]. Netbeheerder GTS neemt in de toelichting de volgende informatie op:
a. de aard van de activa;
b. het moment van verkrijging; en
c. de verkrijgingsprijs.

[12] Een deelneming van N.V. Nederlandse Gasunie is een vennootschap waarin N.V. Nederlandse Gasunie direct of indirect een duurzaam aandelenbelang houdt

[13] Dit betreft de waarde die overeenkomt met verkrijging van het betreffende vast actief bij een vennootschap die geen deelneming is van N.V. Nederlandse Gasunie

3.2 Rubricering van vaste activa

36. De investeringen en desinvesteringen worden, voor zover dat in het IRD gevraagd wordt, onderscheiden per gereguleerde taak.[14]

37. De investeringen en desinvesteringen worden onderscheiden in de activacategorieën als beschreven in bijlage 1 van dit document.

38. De investeringen worden onderscheiden in vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen. Een uitbreidingsinvestering is conform artikel 1 van de Regeling melding aanleg- of uitbreidingsinvestering een investering:
    a. die leidt tot een toename van de lengte, de capaciteit of de functionaliteit van het net; en
    b. waar een externe behoefte aan ten grondslag ligt.

39. De uitbreidingsinvesteringen worden onderscheiden in reguliere en niet-reguliere uitbreidingsinvesteringen. Een niet-reguliere uitbereidingsinvestering is een investering als bedoeld in artikel 39e van de Gaswet, een investering als bedoeld in artikel 39f derde lid van de Gaswet, een investering als bedoeld in artikel 54a derde lid van de Gaswet of een investering horende bij een investeringsproject als bedoeld in randnummer 244-246 van het methodebesluit 2014-2016.

40. In het IRD dient netbeheerder GTS voor niet-reguliere uitbreidingsinvesteringen de volgende zaken op te nemen:
    a. de naam van het project;
    b. een omschrijving van het project; en
    c. het artikel in de Gaswet dan wel de bepaling uit het Methodebesluit GTS 2014-2016 op grond waarvan de investering als niet-reguliere uitbreidingsinvestering is gekenmerkt.

41. Voor investeringen als bedoeld in artikel 39f, derde lid, of 54a, derde lid van de Gaswet waarvoor de Minister van Economische Zaken een noodzaakbesluit heeft genomen of investeringen als bedoeld in artikel 39e van de Gaswet waarvoor de Minister van Infrastructuur en Milieu bij besluit een inpassingsplan heeft vastgesteld dient netbeheerder GTS een kopie van het besluit bij te voegen bij het ingevulde IRD.

42. In het IRD dient netbeheerder GTS voor reguliere uitbreidingsinvesteringen de volgende zaken op te nemen:
    a. de naam van het project;

[14] In het IRD wordt geen toerekening van activa aan de transporttaak, balanceringstaak en bestaande aansluitingtaak gevraagd.

b. een omschrijving van het project;
c. een motivering waaruit blijkt dat de betreffende investering een uitbreiding is van de lengte, capaciteit of functionaliteit van het net; en
d. een motivering waaruit blijkt dat aan de investering een externe behoefte ten grondslag ligt.

3.3 Immateriële vaste activa

43. In de jaarrekeningen van GTS B.V. en GGS B.V. zijn geen immateriële vaste activa opgenomen, waardoor deze categorie activa ook niet voorkomt in de financiële data.

3.4 Materiële vaste activa

3.4.1 Inleiding en begripsbepaling

44. Een materieel vast actief is een materiële post, die:
a. wordt aangehouden voor gebruik in de productie of levering van goederen en diensten, voor verhuur aan derden of voor bestuurlijke doeleinden; en
b. waarvan verwacht wordt dat het langer dan één jaar zal worden gebruikt.

45. Onder gemeenschappelijke materiële vaste activa worden materiële vaste activa verstaan die door meerdere groepsmaatschappijen binnen de groep waarvan GTS B.V. en/of GGS B.V. deel uitmaakt worden gebruikt. Activa die (gedeeltelijk) worden gebruikt door netbeheerder GTS, maar waarvan het economisch eigendom berust bij een groepsmaatschappij, worden niet door netbeheerder GTS als activa in het IRD opgenomen. De vergoeding die netbeheerder GTS voor het gebruik betaalt, wordt in het IRD opgenomen onder de operationele kosten; deze vergoeding dient in overeenstemming te zijn met de bepalingen over interne verrekenprijzen in randnummer 22.

46. Activa in aanbouw of in bestelling of die om andere redenen nog niet in gebruik zijn genomen maken geen deel uit van de gestandaardiseerde activawaarde en mogen niet worden opgenomen in het IRD.

3.4.2 Waardering

47. Een materieel vast actief dient bij eerste opname in de balans tegen kostprijs te worden gewaardeerd.

48. De kostprijs van een materieel vast actief omvat:
a. de aankoopprijs;
b. alle rechtstreeks toerekenbare kosten;
c. regulatoire bouwrente; en

d. de eerste schatting van de kosten van ontmanteling en verwijdering van het actief, en van het herstel van het terrein waar het actief zich bevindt.

49. Onder rechtstreeks toerekenbare kosten worden ook verstaan de kosten van door personeelsleden direct aan investeringsprojecten bestede tijd waarbij het tarief van deze personeelsleden bevat de directe kosten alsmede een opslag voor indirecte kosten een en ander gebaseerd op het gebruikelijke systeem binnen de organisatie van doorbelasting van indirecte kosten. Andere indirecte kosten worden niet toegerekend aan het materieel vast actief.

50. De regulatoire bouwrente wordt als volgt berekend:

<u>Gemiddelde activawaarde * nominale WACC</u>

a. Aan materiële vaste activa die in aanbouw zijn rekent netbeheerder GTS financieringskosten (regulatoire bouwrente) toe ter grootte van de gemiddelde waarde van die activa in dat boekjaar, vermenigvuldigd met de door de ACM vastgestelde nominale Weighted Average Cost of Capital (hierna: WACC) die in het betreffende boekjaar van toepassing is.

<u>Activum na 1 januari in aanbouw</u>

b. De gemiddelde waarde van activa in aanbouw in een boekjaar, voor een activum dat nog niet op 1 januari van een boekjaar maar wel op 31 december van datzelfde boekjaar in aanbouw is, is gelijk aan cumulatieve historische kosten ultimo boekjaar, vóór rentetoerekening / 2.
c. In het eerste boekjaar waarin het actief in aanbouw is, wordt aangenomen dat de aanbouw is gestart op 1 juli van het boekjaar. Hierop zijn twee uitzonderingen:
    i. Indien voor een actief de start van de aanbouw en de ingebruikname in hetzelfde boekjaar vallen, wordt aangenomen dat de aanbouw is gestart in het midden tussen 1 januari van het boekjaar en de eerste dag van de maand van ingebruikname.
    ii. Indien sprake is van een latere activering[15] wordt aangenomen dat de aanbouw is aangevangen op 1 januari van het boekjaar en het actief op 1 juli in gebruik genomen is.

<u>Activum op 1 januari en 31 december in aanbouw</u>

d. De gemiddelde waarde van activa in aanbouw in een boekjaar, voor een activum dat zowel op 1 januari van een boekjaar als op 31 december van hetzelfde boekjaar in aanbouw is, is gelijk aan (cumulatieve historische kosten primo boekjaar inclusief

[15] Latere activeringen zijn activeringen voor een project dat al wel technisch gereed is maar financieel nog niet is afgewikkeld (bijv. omdat leveranciers nog facturen indienen en aannemers meer- of minderwerk geleverd hebben).

bouwrente voorgaande jaren + cumulatieve historische kosten ultimo boekjaar, vóór rentetoerekening) / 2.

Activum in gebruik genomen voor 31 december

e. De gemiddelde waarde van activa in aanbouw in een boekjaar, voor een activum dat op 1 januari van een boekjaar in aanbouw is en gedurende datzelfde boekjaar in gebruik is genomen, is gelijk aan (cumulatieve historische kosten primo boekjaar inclusief bouwrente voorgaande jaren + cumulatieve historische kosten op datum ingebruikname, vóór rentetoerekening) / 2.

f. In het boekjaar waarin het actief in gebruik genomen is, wordt regulatoire bouwrente berekend tot de eerste dag van de maand van ingebruikname. Voor vervangingsinvesteringen en latere activeringen van uitbreidingsinvesteringen wordt uitgegaan van een ingebruiknamedatum van 1 juli.

Nominale WACC (volledig boekjaar)

g. De nominale WACC (voor een volledig boekjaar) wordt voor ieder boekjaar (t) waarin een actief in aanbouw is berekend op grond van de volgende formule en afgerond op één decimaal:

$$WACC_t^{nominaal} = (1 + WACC_t^{reëel})(1 + cpi_t) - 1$$

Waarbij:

$WACC_t^{nominaal}$ de nominale WACC voor een volledig boekjaar voor de berekening van de regulatoire bouwrente in het boekjaar (t);

$WACC_t^{reëel}$ de reële WACC die volgt uit het methodebesluit die van kracht is voor het boekjaar (t) waarin de bouwrente wordt berekend; en

cpi_t de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar (t), en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar (t), zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nominale WACC (gedeelte van boekjaar)

h. Indien regulatoire bouwrente wordt berekend over een aantal maanden in plaats van over een volledig boekjaar wordt daarvoor de nominale WACC voor het betreffende aantal maanden berekend op grond van de volgende formule:

$$WACC_{t,\ x\text{-}maanden}^{nominaal} = (1 + WACC_{t,\ volledig\ jaar}^{nominaal})^{\frac{x}{12}} - 1$$

Waarbij:

$WACC^{nominaal}_{t,\ x\text{-}maanden}$	de nominale WACC voor een periode van (x) maanden in het jaar (t);
$WACC^{nominaal}_{t,\ volledig\ jaar}$	de nominale WACC voor het volledige jaar (t), berekend conform het bepaalde in onderdeel g; en
x	het aantal maanden waarover in het jaar (t) regulatoire bouwrente moet worden berekend.

51. Bijdragen van derden in een materieel vast actief worden op de kostprijs van het betreffende materieel vast actief in mindering gebracht. Voor de berekening van de bouwrente dienen de bijdragen van derden ook per jaarlaag toegerekend te worden, dat wil zeggen het jaar waarin deze bijdragen worden ontvangen. Naast subsidies is een voorbeeld hierbij de voorfinanciering door derden die de daadwerkelijke (bouw)rentelasten voor netbeheerder GTS verlichten. Netbeheerder GTS beschrijft in de toelichting voor zowel vervangings- als uitbreidingsinvesteringen voor welke projecten er sprake was van een bijdrage van een derde, wat de omvang van de betreffende bijdrage was en de reden dat een bijdrage van een derde is ontvangen.

52. Uit doelmatigheidsoverwegingen wordt de verkrijging of vervaardiging van vaste bedrijfsmiddelen met een waarde gelijk of lager dan EUR 25.000 niet geactiveerd maar onmiddellijk in de periode van aankoop als kosten verantwoord.

3.4.3 Afschrijvingen

53. De afschrijvingstermijn van bijdragen van derden in de kosten van aanleg van het gastransportsysteem is gelijk aan de afschrijftermijn van de onderhavige activa.

4 Kosten en opbrengsten

4.1 Algemeen

54. Met kosten en opbrengsten worden uitsluitend die kosten en opbrengsten bedoeld die voortvloeien uit de uitvoering van de gereguleerde taken van netbeheerder GTS.

55. In de kosten en opbrengsten die in het IRD worden opgenomen, mogen geen normalisaties ter eliminatie van bijzondere of eenmalige omstandigheden worden verwerkt. Bedoelde omstandigheden kunnen in de toelichting bij het IRD worden uiteengezet en gekwantificeerd.

56. Bestedingen die in (informatieverzoeken in) eerdere jaren als kosten zijn verantwoord, mogen in latere jaren niet alsnog worden geactiveerd.

57. Bestedingen in enig jaar die, naar hun aard, ten laste van een eerder gevormde voorziening kunnen worden gebracht, mogen in het IRD niet als kosten worden verantwoord.

4.2 Kosten

58. De totale, regulatorische kosten van de gereguleerde activiteiten van netbeheerder GTS bestaan uit:
    a. vermogenskosten;
    b. afschrijvingen op vaste activa; en
    c. operationele kosten.

4.2.1 Vermogenskosten

59. De regulatorische vermogenskosten omvatten de vennootschapsbelasting en de financieringskosten voor zowel het vreemd vermogen als het eigen vermogen.

60. ACM berekent de vermogenskosten met behulp van de reële WACC en de door de ACM geïnfleerde GAW.

61. De door ACM berekende vermogenskosten worden geacht alle financieringskosten van netbeheerder GTS te dekken. Bedoelde kosten omvatten financiële baten en lasten (rente) en transactiekosten voor financieringen.[16]

[16] Onder transactiekosten vallen: upfront fees voor underwriters, jaarlijkse fees voor kredietfaciliteiten en overhead kosten, zoals administratieve-, treasury- en juridische kosten om de vreemd vermogen portefeuille te beheren en kosten voor het hebben van een credit rating (Zie Oxera,Updating the WACC for energy networks, Quantitative analysis, 5 februari 2010).

4.2.2 Afschrijvingen op vaste activa

62. ACM berekent de afschrijvingskosten op vaste activa met inachtneming van de in het hoofdstuk vaste activa van deze ARD opgenomen bepalingen en de afschrijvingstermijnen zoals weergegeven in bijlage 1 van dit document.

4.2.3 Operationele kosten

63. Operationele kosten zijn alle kosten die betrekking hebben op netbeheerder GTS, die voortvloeien uit de uitoefening van de gereguleerde taken en die geen vermogenskosten of afschrijvingen zijn.

64. Tot de operationele kosten behoren niet:
    a. afschrijvingen en vermogenskosten;
    b. goodwill;
    c. gebruiksvergoedingen (onder andere huur/lease) voor activa in beheer bij de netbeheerder;
    d. financiële baten en lasten (rente);
    e. vennootschapsbelasting;
    f. transactiekosten voor financieringen;
    g. door ACM aan netbeheerder GTS of zijn medewerkers opgelegde boetes en ‘lasten onder dwangsom’;
    h. door netbeheerder GTS op grond van de aansluitvoorwaarden Gas – LNB uitgekeerde compensatie bij ernstige storingen;
    i. kosten als bedoeld in artikel IXa, eerste lid, van de Wet van 23 november 2006 tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en van de Gaswet in verband met nadere regels omtrent een onafhankelijk netbeheer; en
    j. toevoeging aan of onttrekking uit wettelijke reserves.

65. De operationele kosten worden gecorrigeerd voor:
    a. aan investeringen toegerekende kosten;
    b. doorbelaste kosten, bijvoorbeeld in geval van detachering van personeelsleden bij een andere groepsmaatschappij; en
    c. overige relevante correcties.

66. De in randnummer 65 beschreven correcties zijn te beschouwen als negatieve kosten en zijn daarmee geen overige opbrengsten.

67. Tot de operationele kosten behoort in geval van desinvesteringen van vaste activa waarbij sprake is van overdracht van activa aan een andere netbeheerder, het eventuele verschil[17] tussen de GAW-waarde van het desbetreffende actief op het moment van desinvesteren en de door GTS ontvangen vergoeding voor het desbetreffende actief.

[17] Een positief verschil (‘boekwinst’) wordt als negatieve kosten verantwoord onder de operationele kosten.

68. In de toelichting bij het IRD worden de dotaties, onttrekkingen en vrijvallen van alle voorzieningen, alsmede de aard van de voorzieningen nader uiteengezet.

69. In de toelichting bij het IRD wordt het totaalbedrag aan boetes en 'last onder dwangsom' die door de ACM zijn opgelegd aan netbeheerder GTS of zijn medewerkers opgenomen, met een omschrijving van de belangrijkste posten.

70. De operationele kosten worden, voor zover dat in het IRD gevraagd wordt, onderscheiden per gereguleerde taak.[18]

71. Operationele kosten worden onderscheiden in inkoopkosten energie en algemene operationele kosten. De inkoopkosten energie[19] bestaan uit:
    a. Elektriciteitskosten (transporttaak/balanceringstaak/bestaande aansluitingtaak, kwaliteitsconversietaak, piektaak en WQA taak);
    b. Brandstofgaskosten (transporttaak/balanceringstaak/bestaande aansluitingtaak en piektaak);
    c. Stikstofkosten (kwaliteitsconversietaak, piektaak en WQA taak);
    d. Transportondersteuning (transporttaak/balanceringstaak/bestaande aansluitingtaak);
    e. Emissiekosten (transporttaak/balanceringstaak/bestaande aansluitingtaak);
    f. Odorantkosten (transporttaak/balanceringstaak/bestaande aansluitingtaak); en
    g. Kosten voor ingekochte piekproductiecapaciteit (Beschikbaarheidsvergoeding) (piektaak).

72. Netbeheerder GTS maakt in de toelichting bij het IRD inzichtelijk welke operationele kosten zijn toe te rekenen aan overige opbrengsten ex. artikel 10 en 10a van de Gaswet.

73. Netbeheerder GTS specificeert de precariolasten per gemeente/provincie in de toelichting bij het IRD.

4.3 Opbrengsten

74. In het IRD worden de opbrengsten inzichtelijk gemaakt per gereguleerde taak en als volgt gerubriceerd, waarbij dubbeltellingen worden voorkomen:

    I. Transporttaak

[18] Het IRD bevat geen verdeling van de operationele kosten aan de transporttaak, balanceringstaak, bestaande aansluitingtaak en aansluittaak.

[19] De inkoopkosten energie voor de transporttaak, balanceringstaak, bestaande aansluitingentaak en aansluittaak worden gesommeerd gerapporteerd. De ACM wijst de inkoopkosten energie toe aan de transporttaak, balanceringstaak en bestaande aansluitingtaak. Aan de aansluittaak worden geen inkoopkosten energie toegerekend.

a. omzet entry per netwerkpunt[20]
b. omzet exit per netwerkpunt[19]
c. omzet connection per netwerkpunt
d. omzet wheeling
e. omzet diversion
f. omzet overdracht transportcapaciteit of het gebruiksrecht
g. omzet verleggingen
h. omzet shorthaul
i. omzet maatwerk
j. omzet capacity exceedings
k. omzet overboeking- en terugkoopregeling[21]
l. omzet veilingpremie[20]

II. Balanceringstaak
a. omzet balancering
b. omzet balanceringsopbrengsten[22]
c. omzet capacity exceedings

III. Bestaande aansluitingtaak
a. omzet bestaande aansluiting

IV. Aansluittaak
a. omzet aansluitpunt

[20] Hier wordt bedoeld: de omzet uit het transporttarief voor zover die omzet (i) is verkregen door de verkoop van reguliere entry- of exitcapaciteit en (ii) ziet op de transporttaak, exclusief omzet verkregen door veilingpremies of overboekte capaciteit. Met 'reguliere entry- of exitcapaciteit' wordt bedoeld dat de omzet uit de diensten wheeling en shorthaul geen onderdeel is van deze omzet. De omzet voor de diensten shorthaul en wheeling wordt apart opgegeven.

Met de toevoeging 'ziet op de transporttaak' wordt het volgende bedoeld. Het transporttarief voor reguliere entry- en exitcapaciteit bestaat uit drie elementen, namelijk (I) een tariefcomponent voor de transporttaak, (ii) een tariefcomponent voor de balanceringstaak en (iii) een tariefcomponent voor de kwaliteitsconversietaak. Hier wordt de omzet uit de tariefcomponent voor de transporttaak bedoeld. De omzet gebaseerd op tarieven voor de andere taken (zoals de AT-tarieven) of diensten (zoals connection) – welke tarieven ook van toepassing zijn op entry of exit punten - zijn hier geen onderdeel van en worden gerapporteerd onder de betreffende gereguleerde taken.

De omzet uit het transporttarief voor de entry- en exittarieven bestaat verder gedeeltelijk uit omzet uit veilingpremies of omzet verkregen via de overboek- en terugkoopregeling. De omzet van veilingpremies en overboekte capaciteit wordt apart opgegeven en zijn daarom geen onderdeel van de omzet per netwerkpunt.

[21] Omzet wordt separaat inzichtelijk gemaakt en daarom niet opgenomen in de omzet per netwerkpunt.

[22] Omzet en eventuele (additionele) kosten worden separaat inzichtelijk gemaakt.

V. Kwaliteitsconversietaak
   a. omzet kwaliteitsconversie
   b. omzet capacity exceedings

VI. Piekleveringtaak
   a. Omzet pieklevering

VII. WQA-taak
   a. Omzet WQA

VIII. Overige
   a. overige opbrengsten netbeheerder GTS

75. Netbeheerder GTS geeft een toelichting bij de overige gereguleerde opbrengsten van randnummer 74 onder VIII.

76. Netbeheerder GTS specificeert het verschil tussen het totaal van de opbrengsten van de gereguleerde activiteiten zoals opgenomen in randnummer 74 en de totale gereguleerde opbrengsten zoals opgenomen in de jaarrekeningen van Gasunie Transport Services B.V. en Gasunie Grid Services B.V.

Autoriteit Consument & Markt

Bijlage 1: Activaklassen en afschrijvingstermijnen

Materiële vaste activa	**Subindeling**	**Termijn van afschrijving** (in jaren)
Leidingen, dienstwoningen	01 Regionale leidingen, 07 Dienstwoningen, 21 Hoofdtransportleiding, 22 Regionaal hoofdtransportnet, 23 Brigittaleiding, 40 nieuwe aansluitpunten 44 Stikstofleiding	55
Stations, installaties, luchtscheidingsunits, kantoor- en utiliteitsgebouwen,	02 Gasontvangstations, 06 Utiliteitsgebouwen, 15.1 Compressorstations (TT-BT-BAT), 15.2 Compressorstations (KC), 15.3 Compressorstations extra kosten leveringszekerheid (TT-BT-BAT) 16 LNG installaties, 17 Mengstations, 18 IJkinstallaties, 19 Stortgasinstallatie, 20 Kantoorgebouwen, 32 M&R stations, 33 Exportstations, 34 Reduceerstations, 35 Injectiestations, 36 Luchtscheidingsunit, 41 stikstofbuffer	30
ICT middelen	39 ICT middelen 3	15
Inrichting gebouwen, bedrijfsinventaris, gereedschappen, werktuigen, rollend materieel, wegen, terreinvoorzieningen, ICT middelen	05 Wegen en terreinvoorzieningen, 08 Inrichting gebouwen, 09 Bedrijfsinventaris, 10 Gereedschap, 11 Werktuigen, 12 Motorvoertuigen, 13 Aanhangwagens, 14 Overig rollend materieel, 38 ICT middelen 2	10
ICT middelen, verremeting	03 Verremeting, 37 ICT middelen 1	5
Terreinen, vulgas, stikstof	04 Terreinen, 42 vulgas, 43 stikstof	Hier wordt niet op afgeschreven